

[0066]

KOARTE MEIDIELINGEN

1. *Omfang Us Wurk*. 'Us Wurk' forskynt tonei yn in omfang fan 96, siden yn pleats fan 64. Dat jowt ús hwat mear rûmte foar it opnimmen fan net al to lange artikels.
2. *Skinkingen*. Wy binne bliid, dat ús lêzers trochgeane mei it bitinken fan 'e Ynstitútsbibliteek, hwat boeken en oerprintsels oanbilanget. Dizze kear binne it: Mr. J.L.H. Cluysenaer, Dr. R.J.H. Kruisinga, it Stedsbistjûr fan Snits en drs H. Halbertsma.
3. *Estrikken*, a) Utkommen is, as nr IX fan 'Estrikken' S. Kalifa, *Prédroit et procédures dans la Frise du Moyen Age*. Wy hawwe dit nûmer oan ús fêste klanten tastjûrd en fierder binammen oan rjochtshistorici.
b) **As nr X fan Estrikken kaem út: Chr. Stapelkamp, De Friese gedichten van Symen J. Althuysen.**
c) Ek is útkommen, as nr XI fan 'Estrikken', in útjefte fan de sa saneamde Burmaniasprekwurden (de âlde druk en de Gabbematekst) yn 'e biwurking fan juffer A. Feitsma.
d) Mei gauwens forskine yn 'Estrikken' a) In biskriuwing fan de Noardfryske hânskriften fan it Frysk Ynstitút; b) In tekstútjefte fan de lytsere stikken Frysk út 'e 17de ieu; c) It rekkenboek fan Rienk Hemmema. Oare nûmers sille folgje.
4. *Bibliografy*. a) Dit nûmer bifettet wer in bibliografy fan stúdzjes, sûnt 1954, dy't yn forbân steane mei it Frysk en dy't eltsenien net fuortynienen ûnder eagen kriget. In skerpe grins is min to lûken, mar tydkriften as It Beaken, Pompebledden, It Heitelân, De Vrije Fries, Fryske Plaknammen, Us Wurk en Estrikken ûnderstelle wy bikend. Oan 'e bibliografy arbeiden mei: Prof.dr. K. Fokkema, Professor B. Fridsma, H. Halbertsma, R. Hornby, S. Kalifa, Dr. W. Krogmann, J.J. Spahr v.d. Hoek, Oanfolingen binne wolkom.
b) De bibliografy fan 'e 18de ieu is in moai ein hinne opplakt. As der' net to min kaarten west hiene, soene wy faeks al klear west hawwe. Dizze kear holpen ús: Jfr. A. Brouwer, frou A. Brouwer-Prakke, frou J. Eisses-v.d. Sluis, frou B. Krips-van Gosliga, frou B. Oosterhout-Robyns, hr. en frou Pasma-Osinga, hr. J. v.d. Ploeg, hr. B. Schuurman, frou IJ. Sloot-Booyinga, hr. en frou A. de Wilde-Balt. Meije wy, as de nije kaarten kommen binne, jitte ien kear in birop op ús meiwurkers dwaen?
5. *Winterlêzingen*. Yn dit Winterhealjier binne de folgjende lêzingen hâlden: *dr. W. Laur* spriek op 19 Novimber oer: Die Orts-und Flurnamen Nordfrieslands. *Prof. dr. K. Fokkema*, spriek op 14 Desimber oer: De nammen fan 'e Frjentsjerters yn 1947. De Heer *Kr. Boelens* spriek op 27 Febrewaris oer: Taelforhâldingen yn Fryslân. *Dr. R. Drogeriet* spriek op 22 Maert oer: Liudger, Werden und die Angelsachsen. De ynhâld fan dizze lêzing sil yn in folgjend nûmer fan Us Wurk útjown wurde. Op 27 April krije wy noch *Dr. Schlee* mei in lêzing oer: Die Volkskunst in Nordfriesland.
6. *Indices*. Sûnt de opjefte yn Us Wurk jrg, 4, nr. 3/4, s. 34 binne rékommen de folgjende indices op teksten fan de 17de ieu; 1609C, 1631A, 1650 I-S, 1655E, 1664C, 1665A, 1677A 1687B, 1693A, 1695B. Ek fan gâns teksten út de 18de ieu binne indices makke.

7. Kongres. Op 29, 30 en 31 Augustus sil to Ljouwert in kongres fan frisici hâlden wurde, de 28ste Augustus in toponymyske dei yn Olterterp.

BIBLIOGRAFY

- W. Laur, Zur Herkunftsfrage der Nordfriesen (Germ.Romanische Monatsschrift, N.F., Bd. IV, Heft 4, S. 324- 336).
- A. Pauwels, De plaats van hulpwerkwoord, verleden deelwoord en infinitief in de Nederlandse bijzin. Leuven 1953, 2 dln. (Werken, uitgegeven door de Koninklijke commissie voor toponymie en dialectologie - Vlaamse afdeling - VII).
- F.F. Breuel, Geschichte des Anwachsrechts in Ostfriesland. Göttingen 1955.
- H. Halbertsma, Enkele aantekeningen bij een verzameling oudheden, afkomstig uit een terpje bij Deinum (33e-37e jaarverslag van de Vereniging voor Terpenonderzoek, 1954).
- R.C. Hekker, De voortgang van het boerenhuisonderzoek (Neerlands Volksleven. Winter 1954/1955, V. nr. 1).
- D.T.E. van der Ploeg, Nije of bysûndere plantenammen en -foarmen yn Fryslân (Vanellus VIII, nr. 1, Jan. 1955).
- R. Drögereit, Bonifatius, die angelsächsische Mission und Niedersachsen (Jahrb. der Gesellsch. f. niedersächs. Kirchengesch. LII, 1954, S. 130-158).
- Frisia cantat, útjefte Fryske Akademy. Ljouwert 1955.
- Van alles en nog wat over Friesland. Een uitgave van het Provinciaal Bestuur van Friesland, samengesteld onder redactie van K Sikkema, Leeuwarden 1955.
- Dirk Jellema, Frisian Trade in the Dark Ages (Speculum, a Journal of Mediæval Studies XXX, 1955, p. 15-36).
- G.D. van der Heide, Bewoningsfasen van het gebied van de latere Zuiderzee (Tijdschr. v.h. koninkl. aardrijksk. genootsch. LXXII, 1955, p. 39-47).
- H. Halbertsma, Enkele oudheidkundige aantekeningen over het ontstaan en de toeslijking van de Middellzee (Tijdschr. v.h. koninkl. aardrijksk. genootsch. LXXII, 1955, p. 93-105).
- A. Sassen, Nèèzie 'garneersel' (Taal en tongval VII, 1955, p. 69-81).
- K. Heeroma, Populieren aan de Fivel (Driemaandelijke bladen VII, 1955, p. 135-143).
- T. Hoekema, 'Gereer en gejeuzel hek 'n grote hêkel an': een algemeen-germaanse constructie (Driemaandelijke bladen VII, 1955, p. 111-119).
- C.B. van Haeringen, Is tat juist op tie manier (Taal en tongval VII 1955, p. 49-57).
- H. Kuhn, Zur Gliederung der germanischen Sprachen (Zeitschr. f. deutsches Altert. u. deutsche Literatur LXXXVI, 1955, S. 1-47).
- M.S. Kirch, Die Aubewohner des Plinius und Tacitus (ibidem. S. 48-51).
- G. Schütte, Die Nationalität des Königs Finn (ibidem, S. 52-53).
- L.L. Hammerich, Die germanische und die hochdeutsche Lautverschiebung (Braune, Pauls, Sievers, Beiträge zur Gesch. der deutschen Sprache und Literatur LXXVII, 1955, S. 1- 29, 165-203).
- H.T.J. Miedema, Neerlandicus, Frisicus (De Nieuwe Taalgids XLVIII, 1955, p. 268-269)

- U. Cremer*, Norden im Wandel der Zeiten. Norden 1955.
- H. Antholz*, Die politische Wirksamkeit des Johannes Althusius in Emden (Abh. u. Votr. zur Gesch. Ostfrieslands, Heft XXXII). Aurich 1955.
- A. Wassenbergh, H. Halbertsma, D.V. Alta*, De Friesche musea en oudheidkamers. Leeuwarden 1955.
- W.H. Keikes*, Inventaris der archieven van Sneek. Sneek 1955.
- K. Fokkema*, De voornamen van de bewoners van Franeker in 1947 (Mededelingen van de Vereniging voor naamkunde te Leuven en de Commissie voor naamkunde te Amsterdam XXXI, 1955, p. 123-136),
- H. Halbertsma*, Smalagonia. Ein Beitrag zur Geschichte des friesischen Oldambts in der Diözese Münster (Westfalen XXXII, 1954).
- A.S. Wadman*, Hjerre Gjerriets van der Veen. Libbensgong fan in skoalmaster. Diss. Gron. 1955, Drachten 1955 (ek ûnder de titel: In skoalmaster yn 'e Dokkumerwâlden. Libbensgong fan Hjerre Gjerriets van der Veen).
- W.J. de Boone*, De Friese 'Saksen-kwestie' (Westerheem IV, p. 26-29).
- A. Hallema*, Studien uit en over het Bolswarder stadboek van 1455. Bolsward 1955.
- J.J. Kalma*, Repertorium Frieslands verleden. Overzicht van tijdschriftartikelen de Friese geschiedenis betreffende. Leeuwarden 1955.
- A. Algra*, De historie gaat door het eigen dorp. Dl. I. Leeuwarden 1956.
- K. Boelens en G. van der Woude*, Dialect-atlas van Friesland. Met de medewerking van K. Fokkema en E. Blanquaert. Met 175 kaarten. Antwerpen 1955. 2 Dln.
- D. Franke en D.T.E. van der Ploeg*, Plantenammen yn Fryslân. Ljouwert 1955.
- Henry S. Lucas*, Netherlands in America. Dutch Immigration to the United States and Canada, 1789-1950. Ann Arbor 1955.
- Ostfriesland in Zahlen*. (Schrifterreihe 'Die Leuchtboje', Heft 9), Leer 1955.
- A.W. Lang*, Das Juister Watt. Entwicklung der Inseln und des Festlandes um das Wattengebiet von Juist bis Norderney seit dem 16. Jahrhundert. Mit 24 Abb. im Text u. 17 Tafeln im Anhang. Bremen-Horn 1955 (Schriften der wirtschaftswissenschaftlichen Gesellschaft zum Studium Niedersachsens E.V. Neue Folge. Bd. 57).
- P. Ingwersen*, Methodisches Handbuch für Heimatforschung aufgezeigt am Beispiel Schleswig-Holstein. Schleswig 1954 (Gottorfer Schriften Bd. III).
- M. Schönfeld*, Nederlandse waternamen. Amsterdam 1955 (Bijdr. en Meded. der Naamkunde-commissie van de Kon. Ned. Akad. van Wet. te Amsterdam, VI).
- W. Laur*, Die Heldensage vom Finnburghskampf, (Zeitschr. f. d. Altert. u. dt. Lit. LXXXV, 1954).
- W. Laur*, Theophore Ortsnamen im ehemaligen Herzogtum Schleswig (Beitr. z. Namenforschung, 1954).
- W. Laur*, Die geographische Staffelung der Ortsnamen in Schleswig-Holstein (Beitr. z. Namenforschung, 1955).
- W. Laur*, Noch einmal Heiligland und Fositesland (Zeitsch. d. Gesellsch. f. Schlesw.-Holst. Gesch. LXXVIII).
- E. Howard Harris*, Frisian Literature Today (Books Abroad XXIX, 1955. p. 155-157).
- A.S.C. Ross*, Contribution to the Study of U-flection (Transactions of the Philol. Society, 1954).

- P. Zylmann*, Niedersächsische Lebensbilder. 2. Heinrich Reimers, Hildesheim 1954.
- Dåt evangelium fon Mattäus* aw Mauringer Frash (1956).
- T. Hoekema, Over Friese consonantverbindingen, speciaal die met r. (Leuvense Bijdragen XLIV, 1954).
- W. Krogmann, Amringisch fj- > sj- in 'vier. feurig, föhren' (Zeitschr. f. Mundartforsch. XXII, Heft 4, 1955).
- H.J. Keuning, Mozaiek der functies, Proeve van een regionale landbeschrijving van Nederland op historisch- en economisch-geografische grondslag. Met 8 krtn. Den Haag 1955.
- J. Huizinga, Friezen uit het begin der jaartelling (Nederl. tijdschr. v. geneeskunde, IC, nr. 45, 5 Nov. 1955).
- H. Halbertsma, Het ontstaan der Friese terpen. (Bulletin v. d. Koninkl. Nederl. oudheidk. bond, 6e serie, jrg. 9, 1956, kol. 45-52).
- W. Haarnagel, Die frühgeschichtliche Handelssiedlung Emden und ihre Entwicklung bis ins Mittelalter (Friesisches Jahrbuch 1955, S. 9 -78).
- J. Stracke, Ein Siegelstempel aus dem 10. Jahrhundert (ibidem. S 105-109).
- J. König, Verwaltungsgeschichte Ostfrieslands bis zum Aussterben seines Fürstenhauses. (Veröffentlichungen der Niedersächsischen Archivverwaltung, Heft 2). Göttingen 1955.
- U. von Alvensleben, Lütetsburger Chronik Geschichte eines friesischen Häuptlingsgeschlechts. Norden 1955.
- J.J. Kalma, Trinkhörner und Trinkgewohnheiten (Friesisches Jahrbuch 1955, S. 152-173).
- A. Johannsen, Das Vorhaus an den nordfriesischen Kirchen (ibidem S. 219-229).
- H. Hinz, Vorgeschichte des nordfriesischen Festlandes. Neumünster 1954.
- W.Ch. Kersting, Das hollische Recht im Nordseeraum (Jahrbuch der Männer vom Morgenstern XXXIV, 1953).
- W.C. Braat, Les Vikings au Pays de Frise (Annales de Normandie IV, 1954, p. 219-228).
- H. Jankuhn. Der fränkisch-friesische Handel zur Ostsee im frühen Mittelalter (Vierteljahrschr. f. Sozial- u. Wirtschaftsgesch. XL, 1953, p. 193- 243).
- W. Krogmann, Stiefmütterchen, Ein Beitrag zur Pflanznamenkunde. (Suomalaisen Tiedesakatemia Toimituksia-Annales Academiae scientiarum Fennicae Sarja - ser. B Nide. Tom. 84, 15, 1954. p. 199- 240).
- W. Krogmann, Das Buchenargument (Zeitschr. f. vergleichende Sprachforschung LXXII. 1954, S. 1- 29 1/2 LXXIII, 1955, S. 1- 25).
- W. Krogmann, Het is een booiken komen in lant (Leuvense Bijdragen 1954, p. 84-90).
- O. Höfler, Stammbaumtheorie, Wellentheorie, Entfaltungstheorie (Braune, Paul, Sievers, Beiträge zur Gesch. der dt. Sprache u. Lit. LXXVII, 1955, S. 30, 424).
- F.P. Magoun jr. The Geography of Hugelac' s Raid on the Lands of the West-Frisians and the Haettware ca. 520 A. D. (English Studies XXXIV, 1953, p. 160-163).
- W.H. Bennett, A West-Norse-Frisian-Kentish Parallel (Intern, Anthro-

pol. and Ling. Review, I, 1953, p. 71-80).

F.J. de Boer, Skiednis fan de lege feanterij yn Opsterlân en Smellingerlân. Drachten 1954.

Barradeel. Rapport betreffende het onderzoek van het Lânskip-genetysk Wurkforbân fan de Fryske Akademy. Drachten 1955.

B.H. Slicher van Bath, Agriculture in the Low Countries ca. 1600-1800. Firenze 1955.

J.P. Wiersma, Th.M.Th. van Welderen baron Rengers. Een groot Nederlander. Den Haag 1955.

C.H. Edelman, Over de plaatsnamen met het bestanddeel Woud en hun betrekking tot de bodemgesteldheid (Boor en spade VII, 1954, p. 197).

J.S. Veenenbos, Het landschap van Zuidoostelijk Friesland en zijn ontstaan (Boor en Spade VII, 1954, p. 111).

D. Jaarsma, Het plaagbeest in de Friese Wouden (Neerlands Volksleven III, 1953, p. 37).

D. Jaarsma, Zuivel in het volksverhaal van de Friese Wouden (Neerlands Volksleven III, 1953 'Langs de Melkweg' p. 22).

Tj.W.R. de Haan, De school tussen dialect en cultuurtaal (Neerlands Volksleven IV, 1954, p. 50-51).

S.J. van der Molen, Folklorerevue bij het stadsfeest van het twaalf eeuwen oude Dokkum (Neerlands Volksleven IV, 1954, p.93).

J. van Delden, Prediking in de streektaal (Neerlands Volksleven V, 1955. p. 42).

S.J. van der Molen, Prediking in de streektaal II (mei neiskriften fan J. van Delden en de redaksje) (Neerlands Volksleven VI, 1956, p. 30).

Tj.W.R. de Haan, De studie van het levende volksverhaal in de Noordelijke Nederlanden (Volkskunde LVI, 1955, p. 1).

H.G.W. van der Wielen, Een halve eeuw veranderingen rond het Allardsoog (De Volkshogeschool XI, 1956, p. 14).

O. Postma, Over hoegevorming in de Friese zuidwestelijke kuststreek en op Ameland (Tijdschr. voor Economische en Sociale Geografie, XLV, 1954, p. 20, 50).

G. Möhlmann u. J. König, Geschichte und Bestände des Niedersächsischen Staatsarchivs Aurich (Veröffentlichungen der Niedersächs. Archivverwaltung, Heft 5), Göttingen 1955.

K. Luders, Die Entstehung der ostfriesischen Inseln und der Einfluss der Dünenbildung auf der geologischen Aufbau der ostfriesischen Küste (Probleme der Küstenforschung im Gebiet der südlichen Nordsee, herausgeg. v. W. Haarnagel, Bd. V), S. 5-14.

D.K. Koopmans, 'n Proatien om Palmpaosen in de Kuunder (Neerlands Volksleven VI, 1956, p. 43).

S.J. van der Molen, Vissersrijmpjes uit Friesland (Neerlands Volksleven VI, 1956, p. 50).

A.E. van Giffen, Praehistorische huisvormen op de zandgronden (Kunsthistorisch Jaarboek 1954).

Wy neame hjir noch hwat âldere literatuer, dy't ús fan bûtenlânske meiwurkers neamd is. Dizze boeken en opstellen binne yn ús lân net sa bikend wurden.

F. Askeberg, Norden och Kontinenten i gammal Tid. Uppsala 1944. (Foar ús fan bilang binammen s. 30 e. f.).

Dansk- frisisk Aarbog, udgivet of Dansk-Frisisk Selskab, 1950, redigeret af Carsten Boysen. Jørgen Hatting og Albrecht Johannsen. Aabenraa; Sydslesvigske Aarbøger 2, 1950.

C.Kiersmeier, Frisisk Sprog og Litteratur (Højskolebladet LXXI, 1946, p. 208-211).

A. Johannsen, Uddør det frisiske Sprog i Sydslesvig? (Grænselandet XVII nr.8, 1950 1950, p. 6).

C. Boysen, Frisisk og nordisk (Dansk Ungdom i Sydslesvig, 1949, p. 47-51.

F. Nickelsen, Hvor staar det Frisiske i dag? (Grænsevagten XXXV, 1953, p. 81-83).

E. Löfstedt, Nordfriesische Beiträge 1. Zur amringisch-föhringer Wortkunde 1 (Niederdeutsche Mitteilungen II, 1946, p. 63 -76).

W. Steller, Nordfriesland in der Entscheidung (Schleswig-Holstein, 1949, Dez., S. 5-7; Januar S. 8-9).

A. Lucht u. W. Mitzka, Der friesische Springstock und das Friesische Ostpommerns (Jahrb. des Vereins f. niederd. Sprachforschung 69/70. 1948, S. 108-113).

W. Krogmann, Der friesische Sprachraum (Friesische Monatshefte 1949, Heft 1, S. 59-60).

U T U S S A M L I N G E N

D. Theology en Liturgy. *)

1. *Biblia latina* (vulgata), Ald Testemint.

(Mr P.Gerbenzon, Haren).

XIe ieu, fragmint, park.; Ezechiel 22.10-22.

Opnamen: rölle 37,5-14

port. A.

2. *Biblia latina* (vulgata), Ald Testemint.

(Oldenburg, Staatsarchiv, Bestd. 291, Urk. Bruchstücke, Sign. Aa Jever) XIIIe ieu, fragmint, park.; III Reg. 1.19-38.

Dit Hs. wie ornearre foar liturgysk gebrûk.

Opnamen: rölle 107,5 en 6.

port. 66.

3. *Biblia latina* (vulgata), Ald Testemint.

(Grins, Rijksarchief, samling bledden en stripen út bânren)

XIVe ieu, twa fragminten út ien Hs., park.; a) Jos. 6.15-20; 22-26; b) II Reg. 23.37-24.6; 24.7-13. Opnamen: rölle 204,5, 6, 15, 16.

port. 73.

4. *Biblia latina* (vulgata), Ald Testemint.

(Grins, Rijksarchief, samling bledden en stripen út bânren)

XIVe ieu, fragmintsje (rjochterstik fan it iene, lofterstik fan it oare blêd), park.; Ps. 125.2-126.2; 126.4-128.1; 134.1-11, 134.13-135.1. Opnamen: rölle 204,5 en 6.

Port. 73.

*) Op dit plak wol ik jitriss de Hearen Pater Dr. Norbert Backmund, ord. Praem., to Averbode, Dr. M.P. Van Buijtenen to Ljouwert en-last not least - Dom A. Landsbergen, O.S.B., fan de regale abdy fan St. Adalbert to Egmond tige tankje foar harren ynljochtingen. Hja hawwe alle liturgyske, en fierwei it greatste part fan de theologyske wurken identifisearre.

5. *Biblia latina* (vulgata) Nij Testemint.
Grins, Rijksarchief, samling bledden en stripen út bannen).
XIIIe ieu, twa lytse fragminten út ien Hs., park.; II Thess. 3.3-10; Tim. 1. 18-2. 6;
Hebr. IV. 12-V. 1; V. 7-12.
Opnamen: rôlle 204.11 en 12. port. 73.
6. *Apokryf Nicodemus-evangeelje*.
(Aurich, Staatsarchiv, Ms.Coll. Inn. u. Knipphausen IX. 40, skutblêd) XIIIe ieu,
fragmint, 1 blêd, parkemint. Cap. IX-XI. (Fl. Const. de Tischendorf. Evangelia
apocrypha, Leipzig 1876. p. 404).
Opnamen: rôlle 30.32. port. 73
7. *Parafrase op it Alde Testemint* (?)
(Ljouwert, Prov. Bibl., 676 Hs. nû. 1)
XIIIe ieu, fragmint (dûbelblêd), park. Parafrase fan I. Sam. 17.
Opnamen: mikrofilmneg. g.22 port. A.
8. *Petrus Lombardus, Commentarium in Psalmos*.
(Aurich, Staatsarchiv. Ms. A.88, bidekking fan foar en efterplat) XIIIe ieu, 2
fragminten, park. Kommentaer op Ps. 67.23-25.
Yn letter tiid allerhande byskreaun, û.o. oantekeningen oer grounbisitt, prebearjen
fan inket, oantekening oer de wijing fan 'e tsjerke to Weerdum.
Opnamen; rôlle 29.16 en 17. port. 73.
9. *Bibelkommentaer* (? net identifisearre).
Ljouwert, Prov. Bibl., 676 Hs., nû. 4)
XIVe ieu, fragmint, park.
Opnamen: mikrofilmneg. g.18 port. B.
10. *Bibelkommentaer* (? net identifisearre).
(Ljouwert, Ryksarchyf, samling losse bledden en stripen út bannen) XVe/XVIe
ieu, twa lytse fragmintjes, park.
Opnamen: Pl. 10a en 10b port. A.
11. *Martinus Luther, Oantekeningen yn syn Bibel*.
Grins. Universiteitsbibliotheek, Hs. 494)
XVIe ieu, autograef.
Opnamen: Pl. 6 en 7.
12. *Augustinus, Opera*.
(Brussel, Koninklijke Bibliotheek van Belgie, Ms. 1061 (8425-27))
XIIIe ieu, park. Opnamen fan fol. 1r/v, 77r. Sj, ek ûnder, nû. 18.
Makke yn de 14e ieu diel út fan de bibliotheek fan it kleaster Aduard.
Opnamen: mikrofilmneg. f.7-9. port. A.
13. *Augustinus, De civitate Dei*.
Den Haech, Koninklijke bibliotheek, 133 M 51 en 52)
1424, skreaun fan Wybrandus Friso de Nova Terra circa Bodelswerdiam; park.
Opnamen fan 133 M 51: f. 166v-167v; 133 M 52: f. 237r-238r.
Opnamen mikrofilmneg. o, 1-6. port. 56.
14. *Isidorus Hispalensis, Sententiarum sive de summo bono libri III*.
(Grins, Universiteitsbibl., Hs. 10)
1455, skreaun fan Johannes Wolteri, preester fan de St. Walburgtsjerke to Grins,
papier. Opname: neg. fotokopy fan f. 85v. port. D.

15. *Gregorius I (Magnus), Dialogus.*
(Parys, Bibl. de l'Arsenal 258)
1410, skreaun fan Allardus Friso de Pylsum yn Agnietenberg by Swol, papier.
Opnamen: ôfdrukken (18 x 24 sm) fan mikrofilmopnamen fan inkelde bledden;
mikrofilm mr P.Gerbenzon, Haren. port. 73.
16. *Gregorius I (Magnus), Dialogus*
(Grins, Universiteitsbibl. Hs. 7) 1440, papier
Opnamen en ôfdrukken (20.5x 15 sm) fan fol. 45v-48v (5 eks.) port. 76.
17. *Gregorius I (Magnus), Registrum epistolarum.* (Ljouwert. Prov. Bibl., 676 hs., nû.
3)
XIVe ieu. fragmint, park.; Registrum XIII. 32 (ein)-XIII. 34 (Fl. mon. Germ. Hist.,
Epist. II, p. 396-397).
Opnamen: mikrofilmneg. g. 21 port. B.
18. *Ricardus de S. Victore, De XII patriarchis.*
(Brussel, Koninklijke bibliotheek van Belgie, Ms. 1061 (8425-27))
XIIIe ieu (selde hs. as boppe, nu. 12), park. Opname fan fol. 122r, 125v
Opnamen mikrofilmneg, f. 10 en 11. port. A
19. *Petrus Comestor, Historia scolastica.*
(Aurich, Staatsarchiv, ms. Coll. Inn- u. Knipphausen IX, 41, skutblêd). XIIe of
XIIIe ieu, twa fragminten, park. Liber Judicum cap. 14-18. Lettere oantekening
'Dit boeck hoert gerrit Schepeler secundum T.x'
Opnamen; rôlle 30, 37 en 38; 31, 12 en 13. port. 73.
20. *Petrus Comestor, Historia scolastica.*
(Grins, Universiteitsbibl. Hs. 5)
XIIIe ieu, park.
Opnamen: ôfdrukken (13 x 18 sm) fan f. 41v-43r (5 eks.) port. 75.
21. *Petrus Aureoli, Scriptum super primum Sententiarum.*
(Bibl. Vaticana, Ms. Borghese 329)
1317, skreaun fan Johannes Eltati de frisia, parkemint.
Opnamen: ôfdrukken (13 x 18 sm) fan 2 bledsiden en (9 x 12 sm) fan 2
miniaturen. Fan glêsnegativen Dr. M.P. van Buijtenen to Ljouwert. port. 56.
22. *Bonaventura (pseudo-), Meditationes.*
(Grins, Universiteitsbibl., Inc. 129)
±1485, printe fan Printer fan it Freeska Landriucht, papier.
Opnamen fan f. 1r-2r en de ein, mikrofilmneg. i 2-4 port. H.
23. *Franciscus de Villa, Postillae.*
(Grins. Universiteitsbibl. Hs. 20)
1463, skreaun fan Johannes de Nussya to Grins, papier.
Opname: neg. fotokopy fan fol. 106r. port. D.
24. *Johannes Gobi, De spiritu Guidonis.*
(Grins, Universiteitsbibl., Inc. 129)
±1485, printe fan Printer fan it Freeska Landriucht, papier.
Opname fan f. 1r, mikrofilm neg. i 7 port. H.
25. *Tsjerkfaer (net identifisearre).*
(Grins, Rijksarchief, samling bledden en stripen út bannen)
XVe ieu, fragmint fan twa bledden, parkemint.

- Opnamen: rôlle 204, 15 en 16 port. 73.
26. *Theologysk traktaet (net identifisearre).*
(Ljouwert, Prov. Bibl., 676 Hs., nû. 5)
XIVe ieu, fragmint, parkemint.
Opnamen: mikrofilmneg. g. 19 en 20. port. B.
27. *Theologyske forhannelingen.*
(Oxford, Ms. University College 42)
XVe ieu, skreaun fan 'e Bruorren fan it Miene Libben to Grins, papier.
Opnamen: [Ihesu benigne vitis vera ...] f. 1r.
De nouo cantico: f. 34v.
De rosa rubente et ardente: f. 49r.
Tractatus de predestinacione editus per venerabilem et egregium virum magistrum Henricum de Gorikem: f. 69r.
Aurea verba fratris Egidy: f. 81r.
Fr. Henricus Rahusen magister sacri palacij apostolici (tsjin Johannes, episc. Leodiensis): f. 95r.
Magistri Iohannis Gerson Cancellarij Parisiensis De pollucione nocturna: f. 101r.
(Biografyske data oer Christus) f. 117r.
Excerpta ex cronica episcoporum traiectionum et comitum hollandie ipsius Iohannis vander Beke: f. 120r.
Opnamen: rôlle 1^B, 1-9. port. 45.
28. *Ambrosius, Vita S. Agnetis.*
(Parys, Bibl. de l' Arsenal, Ms. 258, skutblêd)
±1400, fragmint wierskynlik skreaun to Agnietenberg by Swol, park.
Bifettet: I.2 en 3 (bigjin) en 3 (ein) - 6 (Fl. Acta Sanctorum, Jan. II, 21 Jan.)
Opnamen: ôfdruk (18 x 24 sm) fan mikrofilm mr. P. Gerbenzon, Haren, port. 73.
29. *Acta fabulosa fan St. Eustachius, syn frou en bern.*
(Grins, Rijksarchief, samling bledden en stripen út bannen)
XIIIe ieu, fragmint, park. Bifettet cap. 16-21 (Fl. Acta Sanctorum, Sept. VI, 20 Sept.)
Opnamen: rôlle 204, 7-10 port. 73.
30. *Rationale divinarum officiorum (?)*
(Aurich, Staatsarchiv, ms Coll. Inn- u. Knipphausen, IX. 40-skutblêd) XIIIe ieu, fragmint, park. (Net út de rationalia fan Joannes Beleth of Guilielmus Duranti).
Opnamen: rôlle 30.33 port. 73.
31. *Psalterium.*
(Ljouwert, Prov. Bibl., 688 Hs.)
XIIIe ieu, mooglik skreaun yn Fryslân; oanfolling út de XVe ieu; park.
Opnamen: neg. fotokopy: kalendarium, Jannewaris; 2 dûbelbledden út it psalter; kalendarium XVe ieu: Septimber.
mikrofilmneg: kalendarium, Jannewaris-Juny, Oktober en Novimber; forskate bledden út de tekst fan it psalter; oanfollingen XVe ieu: kalendarium, Augustus en Septimber; g. 29-36; h. 1-11.
neg. kleurefilm: 21 bledden: rôlle 68. port. 40.

32. *Kalendarium*.
(Ljouwert, Friesch Genootschap, V e 35)
XVe ieu, mei oanfollingen, oantekeningen oer de Hommerts en Jutryp, 15e-17e ieu, park.
Opnamen: neg. fotokopy fan ien dûbelblêd, 24 Maert-7 April. Port. D.
33. *S. Bernardus, Sermones*.
(Grins, Universiteitsbibl. Hs. 9)
XVe ieu, papier.
Opnamen: ôfdrukken (13 x 18 sm) fan fol. 106v-109r (5 eks.) port. 77.
34. *Johannis Orsnae, Sermones*.
(Grins, Universiteitsbibl. Hs. 20)
1463-1475, skreaun fan Johannes de Nussya to Grins, papier.
Opname: neg. fotokopy fan fol. 106r.
35. *Breviarium*.
(Ljouwert, Prov. Bibl., 676 Hs., nû. 2)
XIIIe ieu, fragmint, parkemint; bifettet: offisy fan 'e tsjerkwijing, lessen en responsoria fan de metten.
Opname: mikrofilmneg. g.17 port. A.
36. *Breviarium*.
(Grins, Rijksarchief, samling bledden en stripen út bannen)
XIIIe/XIVe ieu, fragmint, parkemint; bifettet: lessen en responsoria fan de metten, feest fan St. Franciscus.
Opnamen: rôlle 203, 1-4. port. 73.
37. *Breviarium*.
(Grins, Rijksarchief, samling bledden en stripen út bannen)
Earste helte XIVe ieu?, 2 bledden, parkemint; bifettet: a) Quatertempersneon, metten: les 11, responsory, les 12, responsory; antifoanen fan 'e lauden, capitulum, antifoan fan de Benediktus; b) fjirde Snein yn de Advent, metten: responsory 11, les 12, responsory 12; lauden: antifoanen, capitulum, antifoan fan de Benediktus. De bledden binne trochskrast (ôfkard yn skriptorium?) en hawwe giin rubrum.
Opnamen: rôlle 203, 15-18 port. 73.
38. *Breviarium*.
(Grins, Rijksarchief, samling bledden en stripen út bannen)
XIVe ieu, fragmint, parkemint; bifettet: offisy fan assumptio Mariae (15 Aug.), metten, lessen 4-6.
Opnamen: rôlle 203, 9 en 10 port. 73.
39. *Breviarium*.
(Aurich, Staatsarchiv, Ms, V 3)
XVe ieu, parkemint.
Opnamen fan it bigjin (invitatorium fan Marije-offisy) en de litany fan Alderheljen.
Opnamen: rôlle 28, 6-10 port. 51.
40. *Breviarium of missale?*
(Ljouwert, Prov. Bibl., 677 Hs, nû. 3)
XIIIe ieu, fragmint, parkemint; bifettet: offisy fan Gregorius de Greate, (12 Maert), lessen en responsoria fan de metten (2e nocturn). Opname: mikrofilmneg. g.13
port. A.

41. *Breviarium of missale?*
(Ljouwert, Prov. Bibl., 677 Hs, nû. 6)
XVe ieu, fragmint, parkemint; bifettet: rymoffisy immaculata conceptio (8 Desimber), earste Vespers en diel fan de metten.
Opname: mikrofilmneg. g.16 port. C.
42. *Breviarium of graduale?*
(Grins, Rijksarchief, samling bledden en stripen út bannen) XVe ieu, lyts fragmint, parkemint; bifettet: responsory fan de apostels.
Opname: rôlle 204, 1 en 2 port. 73.
43. *Missale.*
(Grins, Rijksarchief, samling bledden en stripen út bannen) XIIIe/XIVe ieu, in dûbelblêd en in smelle stripe, parkemint; bifettet: a) mis fan Pinkster, introitus fan Pinkstermoandei; b) mis fan Freed en Sneon nei Pinkster; sechste Snein nei Pinkster; c) fragmint mis twade Snein nei Pinkster.
Opnamen: rôlle 204, 3, 4, 17-24; rôlle 205, 1 en 2 port. 73.
44. *Missale.*
(Grins, Rijksarchief, samling bledden en stripen út bannen). XIVe ieu, lyts fragmint, parkemint; bifettet: ein fan in communio, begjin fan in collecta: I Cor. 15.54-56 (epistel út de mis foar forstoarnen).
Opnamen: rôlle 204, 1 en 2 port. 73.
45. *Missale.*
(Grins, Rijksarchief, samling bledden en stripen út bannen)
XIVe ieu, fragmint, parkemint; bifettet: offisy fan it H. Sakremint; epistel, graduale, alleluia en evangeelje fan Sakremintsdei.
Opnamen: rôlle 204, 1 en 2 port. 73.
46. *Missale.*
(Grins, Rijksarchief, samling bledden en stripen út bannen)
XIVe ieu, fragmint, parkemint; bifettet: Oktaef fan Trijekeningen: epistel, evangeelje en oraesjes; 2e Snein nei Trijekeningen: introitus, oraesje en epistel.
Opnamen: rôlle 203, 11 en 12. port. 73.
47. *Missale.*
(Grins. Gemeentearchief, 2 bledden ôfkomstich út Stadsrekening 1548) XVe ieu, fragmint, parkemint; bifettet: mienskiplike fan biliders: collecta, Sap. 4.7-14, Eccli. 45. 1-6; mienskiplike fan in martler: epistel en evangeelje, allinne incipits; epistels út it mienskiplike fan martlers: Sap. 5, 16-21, II Cor, 1. 3-7, Sap. 3. 1-8. Hebr. 10. 32-38.
Opnamen: rôlle 56, 4-7. port. 64.
48. *Missale.*
(Ljouwert, Prov. Bibl., 677 Hs, nû. 4)
XVe ieu, fragmint, parkemint; bifettet: evangeeljes út it mienskiplike fan martlers: Luc. 10. 17-20, Math, 10, 34-42, Math. 10.26-32.
Opname: mikrofilmneg, g. 14. port. C.

49. *Missale*.
(Aurich, Staatsarchiv, Ms. A.89, skutblêd)
XVe ieu, fragmint, parkemint (skreaun yn kleaster Langen?); bifettet: mis 1e Snein fan Advint.
Opnamen: ôfdrukken (18x24 sm) fan mikrofilm Staatsarch. Aurich. port. 50.
50. *Missale*.
(Oldenburg, Staatsarchiv, Best. 291, Urk. Bruchstücke, Sign. Aa Jever) XVe ieu, fragmint, parkemint; bifettet: oraesjes foar forstoarnen.
Opnamen: rôlle 107, 3 en 4. port. 66.
51. *Missale*.
(Grins, Rijksarchief, samling losse bledden en stripen út bannen)
XVe ieu, fragmint, parkemint; bifettet: mis foar 2e en 5e Snein nei Pinkster.
Opnamen: rôlle 205, 3-10. port. 73.
52. *Missale*.
(Grins, Universiteitsbibl. Hs 27)
±1500, mooglik skreaun yn kleaster Thabor to Turns, parkemint.
Opnamen fan fol. 1r, 19r, 49r, 50r en skutblêd: mikrofilmneg. a 15-18, b. 13 en 27; neg. kleurefilm: opname fan fol. 48r, rôlle 68. port. 40.
53. *Missale*.
(Aurich, Staatsarchiv, Ms. Coll. Inn- u. Knipphausen XI. 2)
XVIe ieu, wierskynlik skreaun yn N.W. Dútsklân, parkemint. Opnamen: rôlle 30,25-30.
54. *Graduale*.
(Grins, Rijksarchief, samling losse bledden en stripen út bannen)
XVe ieu, fragmint, parkemint; bifettet: Snein Jubilate: introitus, collecta (incipit) en 2 alleluia-sangen.
Opnamen: rôlle 203, 5-8 port. 73.
55. *Graduale*.
(Grins, Rijksarchief, samling losse bledden en stripen út bannen)
XVe of XVI ieu, fragmint, parkemint; bifettet: kyrie en gloria in excelsis. Wierskynlik ôfkard blêd; de muzyk net ynfold, gjin rubrum
Opnamen, rôlle 203,13 en 14. port. 73.
56. *Antiphonale of Responsoriale?*
(Grins, Rijksarchief, samling losse bledden en stripen út bannen)
XVe ieu, fragmint, parkemint; bifettet; tsjinst foar SS. Petrus en Paulus en foar S. Paulus (29 en 30 Juny),
Opnamen: rôlle 204.13 en 14 port. 73,
57. *Liturgysk boek* (net identifisearre). (Aurich, Staatsarchiv, Ms. V4, skutblêd XVIe ieu, fragmint, parkemint; bifettet: diel fan magnificat, ein fan hymne fan de apostels, bigjin hymne Martyr Dei foar ien martler.
Opnamen: rôlle 28.2 port. 51.
58. *Rituale romanum*.
(Ljouwert, Friesch Genootschap, II 199).
1563, skreaun to Lidlum, parkemint.
Opname: neg. fotokopy fan it lêste dûbelblêd. port. F.

59. *Petrus Alfonsus, Liber de disciplina clericali.*
(Grins, Universiteitsbibl. Hs. 15)
1463, skreaun fan Johannes de Nussya to Grins, papier.
Opnamen: ôfdrukken (13 x 18 sm) fan fol. 229v, 230r, 237v-242r (5 eks.) port. 78.
60. *Kleasterregels (Benediktyner oarder).*
(Aurich, Staatsarchiv. Ms. V 4) XVe ieu, parkemint.
Opnamen fan 5 dûbelbledden, rôle 28,1-5 port. 51.
61. *Regula S. Augustini.*
(Grins, Universiteitsbibl. Hs. 23)
1446, skreaun to Grins?, parkemint.
Opname: neg. fotokopy fan f. 68v port. C.
62. *Joannes Busch, De reformatione monasteriorum ordinum diversorum.*
(Brussel, Koninklijke Bibliotheek van België, Ms. 3653 (1656-58))
±1515 skreaun fan Joannes Hokelum, profes fan Lúntsjerck, tydlik to S. Agnieten-
berg by Swol: papier.
Opnamen: pos. fotokopy fan f. 1r en skutblêd. port.65.
63. *Halitgar. Liber poenitentialis.*
(Utert, Universiteitsbibliotheek, Hs. (Tiele) 1693, skutblêd)
XIe ieu, fragmint, parkemint.
Opname: neg. fotokopy port. A.
64. *Hânboek foar bychtfaers* (net identifisearre)
(Grins, Rijksarchief, samling losse bledden en stripen út bannen) XIVe ieu,
fragminten (elts 1/2 blêd), papier; ôfkomstich út Ubbo Emmius' eksemplaer fan
Cicero, Epistolae, útj. fan 1568, dat er to Rostock koft hie.
Opnamen: rôle 205, 11. port. 73.
65. *Deugdenleare.*
(Aurich, Staatsarchiv, Ms. V 4. side 1)
XVIe ieu, papier, 1 bledkant (skema. theologysk of asketysk, fan deugdenleare).
Opname: rôle 28, 2. port. 51.

OARKONDEFYNSTEN

Archyf fan it Weeshûs to Boalsert (fuortsetting fan U.W. IV, 1/2)

28. *Egbert Sywrdszin Buwama toe Brendaerd*, geamiich yn *Allingwier* forklearet 1) dat *Wijbck Tiarxma* him 36 klinkerts bitelle hat foar de hier fan *litike Knossens*, dêr't *Wijbck* trettjin jier forlyn boarch foar bleaun wie, 2) dat hy foar Maeije *Johan Sickama* noch om' e restearjende 26 klinkerts oansprekke sil, of oars sil er *Wijbck* dêr ek net mear om oansprekke en 3) dat hy *Wijbck* frijwarje sil foar aksjes fan *Johan in Knossens* en oaren, hwer't er syn goed foar forhyptekearet.

1495, Sneyndis fara Epiphania Domini (Jan 4)

orig. pap., 1 opdr. segel. Rol 47^B, 21/22.

Port. 63

29. *Hendrick Nannaz.*, *Gysbert Albertz.*, *Heyns Albertenz.*, en *Obba Gerrytz.*
schepenen in *Boelswert* geven *Hero Jelbetz.* consent op de koop van 1 ¹/₃

koegang "*nae Sneeck wt*", waarop hij naastingsrecht pretendeerde bij de verkoop door *Wopka Peersz.* en *Reynd Takaz.* aan het *Sinte Antonijs* gasthuis.

1495, Vridages nae *sinte Johannes dach baptiste Midsoemer* (Juny 26) orig.pap., 4 opgedr. zegels. Rol 48C,3 Rol 47^B, 23/24. Port. 63

30. *Juka Hommaz.* forkeapet en leveret (mei út namme fan *Jeeldw* syn dochter) 24½ pounsmjitte lân yn *Arum ghae tho Wal* oan *Gysbert Peterz.*, boarger yn *Franker* en jowt kwitânsje foar de priis.

1500, opden Tysdey for Pascha (Apr. 14)

orig.pap., 1 opdr. segel. Rol 47^B, 25/26.

Port. 63

Fl. nû.32

31. *Gerrijt Gerrijtz.* en *Oeds Gerrijtsz.* verkopen en leveren aan *Hero Jelbets* 2/3 koegang, Zuid van *Die Hoge Dijck* en geven kwitantie voor de prijs.

1501, des manendeges nae *Gregorj pape* (Mrt. 15)

orig. pap., 2 opgedr. zegels Rol 47^B, 27/28.

Port.63

32. *Goslyck Yuwynga*, ridder, grytman yn *Woldenseradeel* en *Here Ockinga*, rjochter, jowe konsent oan *Gysbert Pieterz.* op 'e keap fan 24½ pounsmjitte to *Arum* yn it goed *toe Wal*, koft fan *Juken Hummaz.*

1502, op den Snyons opp Maye iond (Apr.30)

auth. kopy (kontemp.), net segele.

Rol 47^B, 29/30. Port. 63

Fl. nû. 30

33. *Schelta Lyaukama*, grytman, *Gerrard Aggaz.* en *Elingh Gosselixz.* meirjochters yn *Weynbritzeradeel* jowe konsent oan *Hera Jelbetsz.* to *Boelswird* op 10 pounsmjitte lân to *Alaerd* yn *Wolsummagae* (yn it goed, dê't *Bwtth Saskers* wyff op wennet) dy't *Hera* nadere hat.

1502, Tysdeis ney *sinte Ambrosius dei* (Apr.5)

orig. pap., 3 opdr. segels.

Rol 47^B, 31/32. Port. 63

Fl. nû.86.

34. *Taka Tijepkaz.*, geaman op it *Nijland* jowt *Hero Jelbetsz.* kwitânsje foar bitelling fan 52 inkele gouden rynsgoune foar it naderjen fan 4 kougong lân by *Boelzwert*, súd fan *Broere dijck*, dy't *Taka* koft hie fan *Rixste Mertens* erven.

1503, Wernsdeijs neij *Mathije Apostoli* (Mrt. 1)

orig. pap., 3 opdr. Segels.

Rol 47^B, 33, 48^C, 6. Port. 63

35. *Wybren Metzeler* to *Bolswert* forkeapet en leveret oan *Nanna Reynz.* 3 klinkerts rinte út twa steden oppa *Tzerckstrete op dae Wetters waal oen den Steena post* en jowt kwitânsje foar de priis.

1509, vndecim milium virginum (Okt.21)

orig. pap., 1 oerplakt, opdrukt segel.

Rol 47^B, 34/35. Port. 63

36. Boargemasters en skepenen fan *Boelswert* jowe *Nanne Reynz* konsent op 'e keap fan twa steden op *die Ts(erck)striete nest die stene post*, koft foar 20 inkelgounen fan *Wybren Metzeler.*

1509, Wernsdeys ney *Martini episcopi* (Nov.14)

orig.pap., 1 oerplakt opdrukt segel.

Rol 47^B, 36/37. Port.63

37. *Homma Sydsz.* forkeapet en leveret oan *Thiepken Bottaz.* yn *Abbage* 2 inkelgoune rinte út it goed *tho Waal* to *Arum*, docht ôfstân fan syn privilege as wees en jowt kwitânsje foar de priis.

1509, Snyondes ney sinte Valentyn (Febr. 17)

orig, pap., 1 opdr. segel.

Rol 47^B, 38/39, Port. 63

Fl. nû. 38

KOARTE MEIDIELINGEN

1. *Estrikken*. Sûnt it útkommen fan it foarige nûmer fan Us Wurk binne de folgjende Estrikken forskynd:

XII. *Katalogus fan de Noardfryske hânskriften* (samling Johannsen) fan it Frysk Ynstitút oan de Ryksuniversiteit to Grins (Groningen).

XIII. *N.A. Johannsen*, Ut bai e wäile, útjown fan J. H. Brouwer. Dl. I. Tekst.

XIV. *Rienck Hemmema*, Rekenboek off memoriael, met inleiding van Prof. Dr. B.H. Slicher van Bath, Prof.dr. J.H. Brouwer, Mr. P. Gerbenzon, met namenregister en glossarium uitgegeven door Mr. P. Gerbenzon.

XV. *Frysk út de 17de ieu, teksten en fragminten*, útjown fan A. Feitsma, mei in foarwurd fan Prof. dr. J.H. Brouwer.

XVI. *Chr. Stapelkamp*, Frisiaca II.

2. *Winterlêzingen*. Yn oktober, novimber en desimber hawwe foar ús sprutsen: Dr. W. Peszler oer Seefahrt und Volkskulttur im deutschen Nordseegebiet, mit besonderer Hervorhebung des friesischen Einflusses;

Dr. E. Galama oer: De Hollânske fersen fan Gysbert Japiks;

Prof. Dr. P. Zylmann oer: Neuere urgeschichtliche Forschungen in Ostfriesland.

Yn jannewaris sil Dr. D. Hofmann sprekke oer: Die nordfriesische Lexicographie.

3. *Boekeskinkingen*. Yn it ôfroune healjier krigen wy boeken en oerprintsels fan de Hearen Mr. G. Overdiep, H. Tsjepkema, Th. Minnema, Dr. D. Hofmann, H.W.F. Aukes, H. Halbertsma en Dr. M.P. van Buijtenen; fierder ek fan it Nedersaksisch Instituut aan de Rijksuniversiteit te Groningen en de Provinciale Bibliotheek van Friesland. Wy tankje dizze persoanen en ynstellingen tige; it is fan great belang, dat ús bibliotheek by bliuwt.

4. *Fotosamling*, Troch de freonlikens fan Dr. J. Buntinx, ryksarchivaris to Gent (België), krigen wy in film mei opnamen fan alle stikken út it archyf fan it kleaster fan de Wite Nonnen, earder to Ljouwert en nou yn it Dominikanekleaster to Gent, dêr't wy noch gjin opnamen fan hiene.

Earder hie Dr. M.P. van Buijtenen dêr de Fryske stikken al út fotografearje litten. Fan dit archyf - ien fan de moaiste Fryske kleasterarchiven - hawwe wy nou in folslein stel reproduksjes:

Ut it Algemien Ryksarchyf to Den Haech krigen wy in film fan alle stikken bitreffende it Amelân út it archyf Nassau-Domeinen.

5. *Paginearing*. Fan it foarige nûmer fan Us Wurk is ek ien side fan de bân mei tekst bprinte. It like ús net nedich ta, dy side hjir to herheljen, mar dejingen, dy't harren nûmers letter ynbine litte wolle, dogge der goed oan, de biner der wol efkes op to wizen.

BIBLIOGRAFY

N.B. Artikels út de tydskriften, dy't wy algemien tagonklik rekkenje (It Beaken, Pompeblêdden, It Heitelân, De Vrije Fries, Fryske Plaknam-

men, (Us Wurk, Estrikken) binne net opnommen.

A. Algemien, bibliografy

K. Boelens en M.J. de Haan, Twa-talich ûnderwiis foar de Fryske bern? s. pl. 1956.

J.J. Kalma, Thet Oera Linda Bôk. Bibliografie van gedrukte stukken en overzicht van de verzameling brieven, handschriften, portretten, enz., aanwezig op de Provinciale Bibliotheek van Friesland en bij het Fries Genootschap voor Geschied-, Oudheid- en Taalkunde te Leeuwarden. Leeuwarden 1956.

J. Piebenga, Wir Friesen. Rede (Aurich 1955).

Tael- en letterkunde

Kr. Boelens. De taalsituatie in de Stellingwerven, yn: *Driemaandel. Bladen* 8 (1956), p. 81-90.

S.R. Bohn, En Leeseheft för Fehr an Oomrem ütjden fan Reinhard Arfsten, 1956.

H. de Groot, The Importance of Frisian in the Realm of English Philology (read to: The Annual Meeting of the Canadian Linguistic Association, June 8, 1956), University of Montreal. Syklostyl.

Tj.W.R. de Haan, De laatste speelman der Friese Wouden, yn: *Volkskunde* 57 (1956), p. 105-109.

K. Heeroma, Veerzekalver, yn: *Driemaandel. Bladen* 8 (1956), p. 72-80.

K. Heeroma, Bollemarkt, yn: *Driemaandel. Bladen* 8 (1956), p. 103 (mei opmerking fan *Kr. Boelens*).

K. Heeroma, Maaiwoorden. 1. Zende, yn: *Driemaandel. Bladen* 8 (1956), p. 36-42.

G. Helmer, Het Sintmaartenslied in Nederland, yn: *Volkskunde* 57 (1956), p. 1-24.

L. Hermodsson, Reflexive und intransitive Verba im älteren Westgermanischen (Diss. Uppsala 1952). Uppsala 1952 (spesiaal s. 211-216).

O. Höfler, Wellentheorie, Entfaltungstheorie, yn: *Paul und Braune, Beiträge* 78 (1956).

D. Hofmann, Probleme der nordfriesischen Dialektforschung, yn: *Zeitschrift für Mundartforschung* 24 (1956), s. 78-112.

F. Holthausen, Wortkundliches: yn: *Zeitschr. f. vergleichende Sprachforschung* 71 (1955), s. 49-62, 198-208.

J. Jansen, Gysbert Japicx' lieten. In stúdzje oer de fan de dichter bidoelde meldijen. Drachten 1956.

P. Jørgensen, Erasmus, Asmus. Rasmus, yn: Festschrift til Christen Møller 11 juni 1956. København 1956, p. 223-237.

H. Kloss, Die Entwicklung neuer germanischer Kultursprachen von 1800 bis 1950 München 1952 (Schriftenreihe des Goethe-Instituts, Bd. I).

W. Krogmann (bisprek fan) Die Brokmer Rechtshandschriften, herausgeg. v. W.J. Buma; De eerste en de tweede Hunsinger codex, bewerkt door J. Hoekstra, yn: *Zeitschrift für deutsche Philologie* 75 (1956), s. 320-327.

W. Krogmann. Eine merkwürdige Bezeichnung für 'Grieben', yn: *Korrespondenzblatt des Vereins für niederdeutsche Sprachforschung* 63 (1956), s. 46.

E. Löfstedt, Zur amringisch-föhringer Wortkunde, yn: *Niederdeutsche Mitteilungen* 11 (1955), s. 93-98.

F. Metzger, Zur Frühgeschichte von Freiheit und Frieden, yn: Festgabe für Theodor Frings zum 70. Geburtstag (23 Juli 1956), Berlin 1956.

H.J. Moerman, Nederlandse plaatsnamen. Een overzicht. Leiden 1956.

J. Naarding en K. Heeroma, Voarig, var en bolle, yn: *Driemaandel. Bladen* 8 (1956), p. 57-66.

Fryske Plaknammen VIII. Ljouwert 1956.

Register op Fryske Plaknammen I-VIII. Ljouwert 1956.

E. Rooth, Über die Heliandsprache, yn: Festgabe für Theodor Frings zum 70. Geburtstag (23 Juli 1956), Berlin 1956.

H. Schmidt, Eine merkwürdige Bezeichnung für 'Grieben' (ibidem).

H. Schmidt, Süp üs en Ilk, yn: *Korrespondenzblatt des Vereins für niederdeutsche Sprachforschung* 63 (1956), s. 32.

G. de Smet, Dulden; Die Geschichte einer süddeutschen Neubildung, yn: *Leuvense Bijdragen* 44 (1954). - bihannelet ek âfry. *thielda*.

Ch. Stapelkamp, Solanum dulcamara, elfrank, bitterzoet, in volkstaal, volksgeneeskunde, volksgeloof en volksleven, in: *Volkskunde* 57 (1956), p. 14-38.

J. Zupitza u. F. Tschirch, Einführung in das Studium des Mittelhochdeutschen. 16. Aufl., Jena-Leipzig 1953. (Hjirby F. Mossé, yn: *Études Germaniques* XI (1956), p. 158: '... écrire (p.2), en parlant du frison, qu'il est 'nur noch Volkssprache' et que 'selbst als solche immer mehr dem Niederdeutschen weicht' c'est ignorer sa renaissance littéraire et linguistique').

Archéology en skiednis

G.A. Bontekoe, De stadsvlag van Bolward, yn: *De Navorscher* 96, nr. 4, p. 106.

G. de Buhr, Burg Pewsum. Pewsum 1956.

M.P. van Buijtenen en H.T. Obreen, Westergo's IJsselmeerdijken. Bolsward 1956, 2 dln. 1 bnd. (Publicaties, uitgaande van de archiefinspectie IX).

(*Festschrift zum 70. Geburtstage von K.N. Jacob-Friezen*). Zur Ur- und Frühgeschichte Nordwestdeutschlands. Neue Untersuchungen aus dem Gebiete zwischen Yssel und Ostsee. Im Namen von Freunden, Mitarbeitern und Schülern herausgeg. von P. Zylmann. Mit 89 Abbild. im Text, 22 Kunstdrucktafeln und 4 Falttafeln. Hildesheim 1956.

W.J. Formsma, De heerlijkheid Schiermonnikoog, yn: *Groninger Volksalmanak* 1956, p. 81-107.

W.J. Formsma, Ezonstad? yn: *De warf* 1 (1956), p. 34-36.

Geerkens, Die Toftinger Warft als Ursiedlung und Siedlungskern. (Mit 5 Abbild.). Husumer Nachrichten 19 Sept. 1956.

W. Haarnagel, Vorläufiger Bericht über die Wurtengrabung, auf der Feddersen Wierde bei Bremerhaven, yn: *Germania* 34 (1956), s. 125-141.

H. Halbertsma, Symposion over het Saksenvraagstuk, yn: *Bulletin Kon. Ned. Oudheidk. Bond*, 6e serie, jrg. 9 (1956).

H. Halbertsma, Oudheidkundig bodemonderzoek in de Sint Maartenskerk te

- Bolsward, yn: *Bulletin Kon. Ned. Oudheidk. Bond*, 6e serie, jrg. 9, kol. 217-248.
- H. Halbertsma, Zwanenjachten en zwanentekens in Friesland, yn: *Bulletin Kon. Ned. Oudheidk. Bond*, 6e serie, jrg. 9 (1956), kol. 91-106.
- H. Halbertsma, Enige merkwaardige gebruiken in het Friesland der dertiende eeuw, yn: *Berichten v.d. Rijksdienst voor het Oudheidk. Bodemonderzoek in Nederland* 6 (1956), p. 155-158.
- H. Halbertsma, Sneek, drie kronen met ere. Sneek 1956.
- H. Heimberger, Frühmittelalterliche Trapezsärge aus dem Odenwald, yn: *Badische Heimat* 36 (1956), s.125-138.
- H. Hendriks, Geschiedenis der lectuurvoorziening in de Friese Wouden. Ljouwert 1956 (Wâlderige 4).
- P.W.A. Immink, Remarques générales sur l'importance de l'ancien droit frison dans le cadre de l'histoire du droit occidental, yn: *Revue du Nord (Revue historique trimestrielle: Nord de la France, Belgique, Pays-Bas)*, 1955, p.179-183.
- H. Jankuhn, Haithabu, ein Handelsplatz der Wikingerzeit, 3e Aufl., Neumünster 1956.
- H. Jankuhn, Ein Burgentyp der späten Wikingerzeit in Nordfriesland und sein historischer Hintergrund, yn: *Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schleswig-Holsteinische Geschichte* 78 (1954), s. 1-21.
- A. Kappelhoff, Eine Inflation und Währungsreform in Ostfriesland gegen Ende des 15. Jahrhunderts, yn: *Ostfriesland* 1956-3, s. 11-17.
- K. Kennepohl, Der Emder Münzmeisterstein, yn: *Ostfriesland* 1956-3, s.1-5.
- W. Kratzsch, Das Deich- und Sielwesen - seine Darstellung in einem Heimatmuseum, yn: *Ostfriesland* 1956-3, s. 5-7.
- A.W. Lang, Traces of lost North European sea charts of the 15th century. The traditional three principal types of Mediaeval cartography and hydrography, yn: *Imago Mundi* XII.
- T. Letz, Bland watter och dyner kring Nordsjön, yn: *Jorden runt, Länder, folk, resor*, redigeret of Anders Ångström m. fl. XXVII, (1955), p. 251-262.
- Th. Mayer. Staat und Hundertschaft in Fränkischer Zeit, yn: *Rheinische Vierteljahrsblätter* 17, (1952), s. 344-384.
- A. Melvinger, Les premières incursions des Vikings en Occident d'après les sources arabes. Uppsala 1955.
- Vilho Niitemaa, Das Strandrecht in Nordeuropa im Mittelalter. Helsinki 1955 (*Annales Academiae Scientiarum Fennicae*, Ser. B, tom. 94).
- L. Pietersen, Friesland in en rond het perk. Enige sociale en sportieve aspecten van het Friese kaartspel. Drachten 1956.
- O. Postma, Over een paar moeilijkheden, de geschiedenis van het rechtsbestel van Appingedam betreffende, yn: *Groninger Volksalmanak* 1956, p. 140-147.
- E. Schwarz, Probleme und Aufgaben der germanischen Stammeskunde, yn: *German. Roman. Monatsschrift* 5 (1956), s. 97-115.
- B.H. Stolte en H. Halbertsma, De datering van de Anonymus Ravennas, yn: *Tijdschr. Kon. Ned. Aardrijksk. Genootsch.* 73 (1956), p. 260-261.
- J. Stracke, De Juest. Zur Kulturgeschichte des alten Eilands. (Abhandl. und Vorträge zur Geschichte Ostfrieslands XXXIII). 1956.

A. Timm, Das Friesenfeld und die Friesen, yn: H. Teuchert zum 75 Geburtstag.
J.S. van Weerden, Naast het Friese Ezum een Groninger Maddens? yn: *De Warf* 1 (1956),
p. 134-136.

O A R K O N D E F Y N S T E N

38. *Goslick Jwyinghema*, grytman yn *Wondensera deel* jowt *Thyepke Bottez.* konsent op 2 inkelgoune rinte to *Aerum*, dy't er nadere hat, koft fan *Homme Sydsz.*

1509, Snyonds ney Valentini martyris (Febr.17)

orig. pap., 1 oerplakt opdr. segel. Rol 47^B, 40; 47^C, 1.

Port.63

Fl. nû. 37

39. *Goslick Jwyinghema*, grytman yn *Wondensera deel* jowt *Thiepke Bottez.* konsent op 1/2 inkelgoune rinte to *Aerum* yn *Walstregued*, koft fan *Agghe Hauckez.*

1509, Snyonds ney Visitacionis beate Marie (July 7)

orig. pap., 1 oerplakt opdrukt segel. Rol 47^C, 2/3. Port. 63

40. Burgemeesters, Schepenen en raad van *Boelszwert* schrijven aan magister *Antonius Janz.*, procureur *inden Haegh* in *Hollandt* om te informeren hoe het staat met de zaak tussen de stad *Boelswert* en *Rinsche Peter* van *Amsterdamme*.

1504, den xvij^{en} dach Mercij (Mrt.17)

orig. pap., dat wel gevouwen maar niet gezegeld is geweest.

Rol 47^C, 4/5. Port. 63

41. *Bocko Symens.* en *Yd* syn wiif jowe *Nan Reeyns.* hypsteek as forfalpân op 9 einzen lân by *Longeerhowster Laen*, foar in skuld fan 3 inkelgoune forfallende op takomme *St. Lambart.*

1521, op exaltatio sancte crusis (Sept.14)

orig. pap., holograef mei hûsmerk. Rol 47^C, 6/7.

Port.63

Fl. nû. 68

42. *Tzaling Pietersz.* draagt *Nanno Reynz.* over de achterstallige pacht renten (?) over acht jaar van de stede, waar heer *Iaerop* op woont.

1524, dye achte dach Iunnius (Juny 8)

orig. pap., ondertekend.

N.B. Stadfries? Rol 47^C, 8/9; 48^C, 8.

Port. 63

NEIKOMMEN BIBLIOGRAFY

G.B. Droege. "Frisian Family and Place Names", yn: *Names* (Journal of the American Name Society), III (June, 1955), pp. 89-97.

F. Howard Harris, "The Literature of Friesland". Assen 1956.

R.E. Sullivan, "The Carolingian Missionary and the Pagan", yn: *Speculum* (A Journal of Mediaeval Studies), XXVIII (October, 1953), pp. 705-740.

P. Zylmann, "Friesen jenseits des Ozeans", yn: *Europa und die Niederdeutsche Welt*, XX (1956), pp. 49-51.